

Valóban egyek a vallások?

dr. Szalai András, MEKDSZ **Grund** (201)8

A VALLÁSI PLURALIZMUS ÉS RELATIVIZMUS

A korszellem nyomában

Hogyan alakult ki
az új vallásszemlélet?

Elmélet és gyakorlat

Miről szól
és hová vezet?

Valójában a vallások

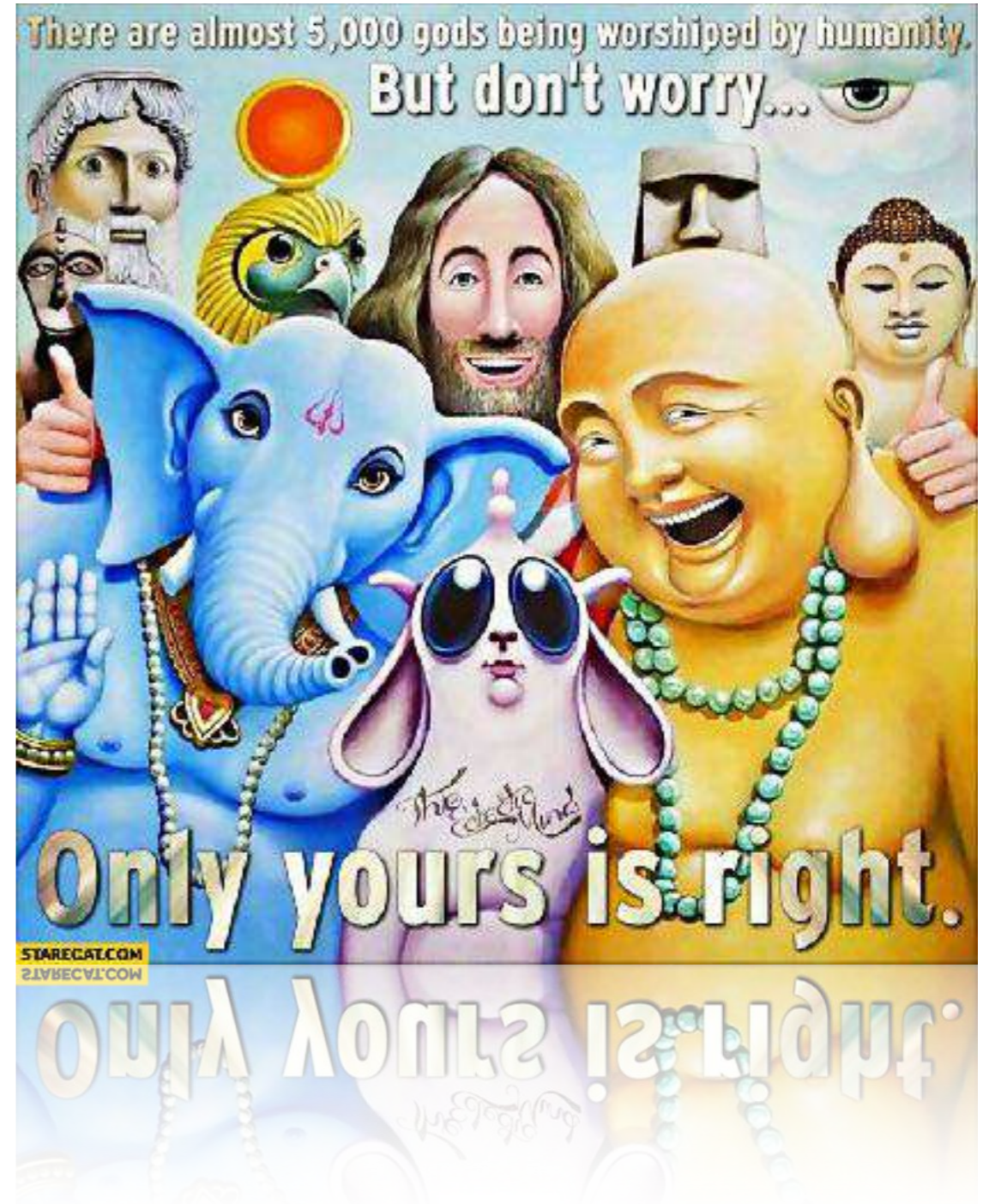
Mit vallanak
maguk a vallások?

az új nyugati kihívás

A közgondolkodás:

- a vallások **egyek**, közös a lényegük, azonos a céljuk, a különbségeknek **nincs** jelentőségük
- ez a **felvilágosult** és **toleráns** hozzáállás, és csak ez elfogadható.

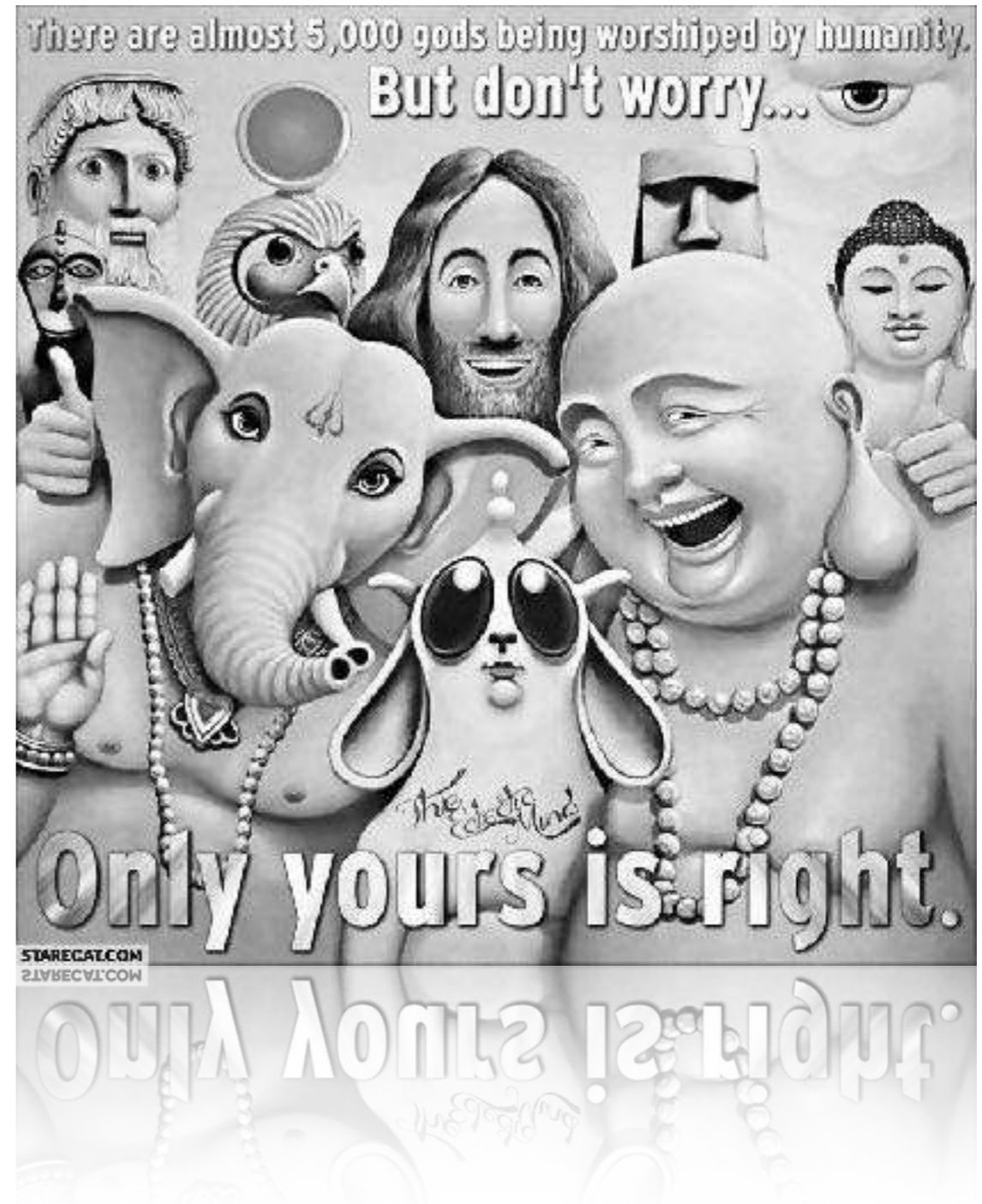

ami a válaszhoz kell

Meg kell értenünk

- kulturális hátterét, az ezt alakító erőket
- történelmi logikáját és eszmei lényegét,
- gyakorlati következményeit.

Valóban felvilágosult és toleráns? Nincs jobb?

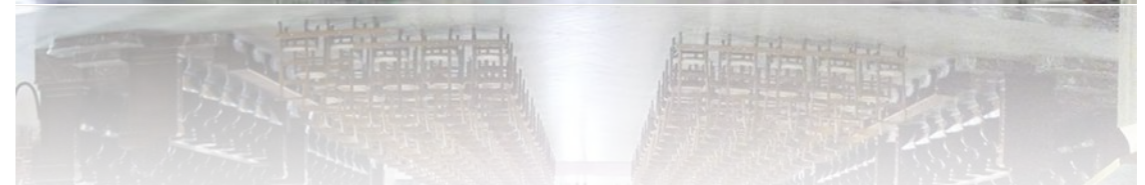
A korszellem nyomában

Hogyan alakult ki az új vallásszemlélet?

változó kultúra...

A felvilágosodás előtti
Európa:

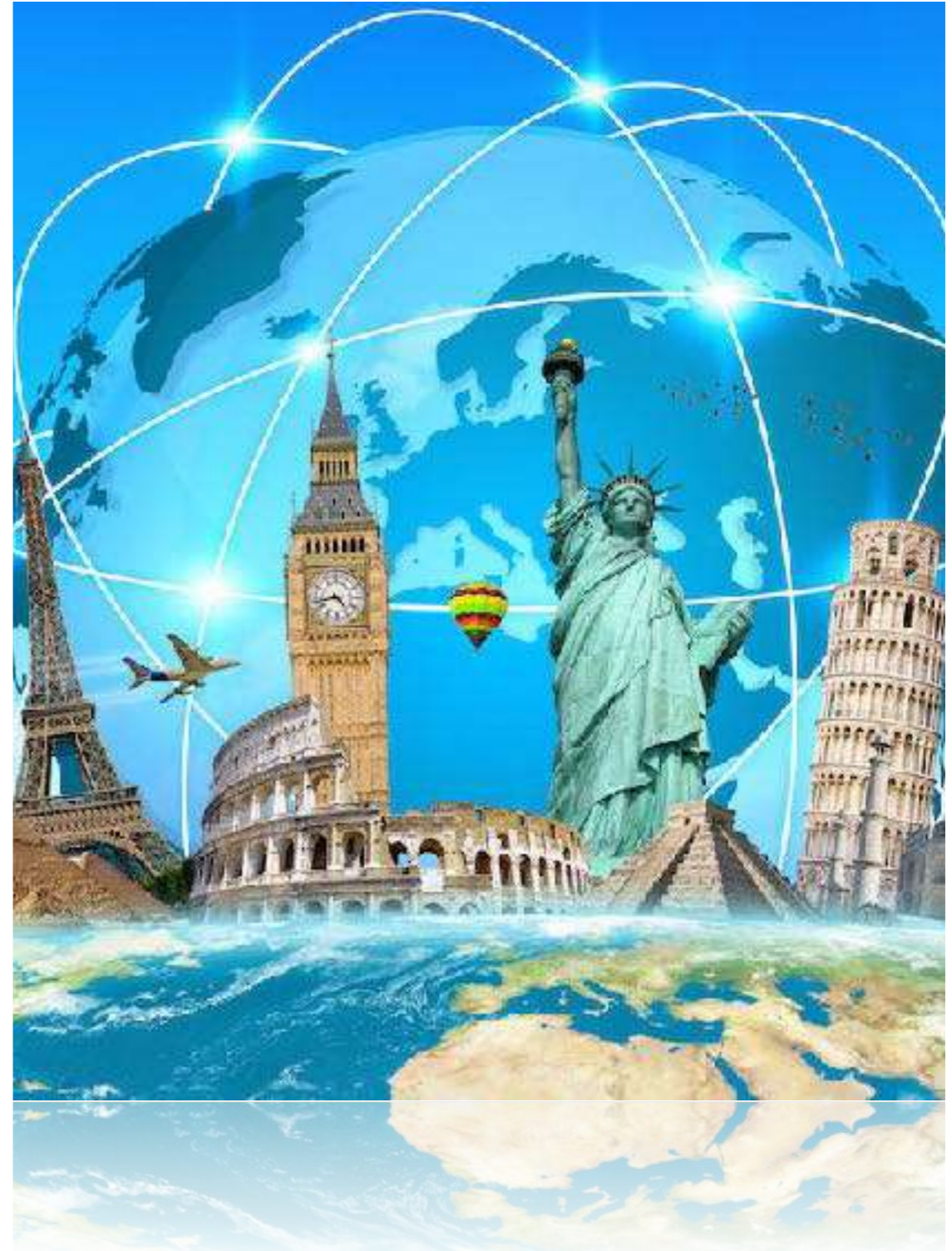
- kulturális integritás
- görög-római és bibliai gyökerek
- szinte homogén indo-európai népesség
- közös világkép és moralitás (Egy Könyv)

...átmeneti kor...

Az azóta kialakult **világ-falu**:

- nyitott, globális kultúra
- szekuláris államok
- népek, kultúrák, vallások keveredése
- identitásválság, antiglobalizmus

...régiji és új paradigmák

Modernitás (18-19. sz.)

- racionalizmus
- materializmus
- tudomány: haladás
- technokratizmus
- hurrá-optimizmus

Társadalmi kísérletek, természet kifosztása, háborúk

Posztmodern (20. sz.)

- miszticizmus
- idealizmus
- tudomány: gonosz
- naturalizmus (bio)
- szkepticizmus

Társadalmi tiltakozás, átmeneti kor, határelmosódások

fogyasztói társadalom...

Élet = termelj+fogyassz

- tömegtermelés és a természet kimerítése
- áru: olcsó, lecserélhető és művi szükségletek
- az új / a fiatalság kultusza.

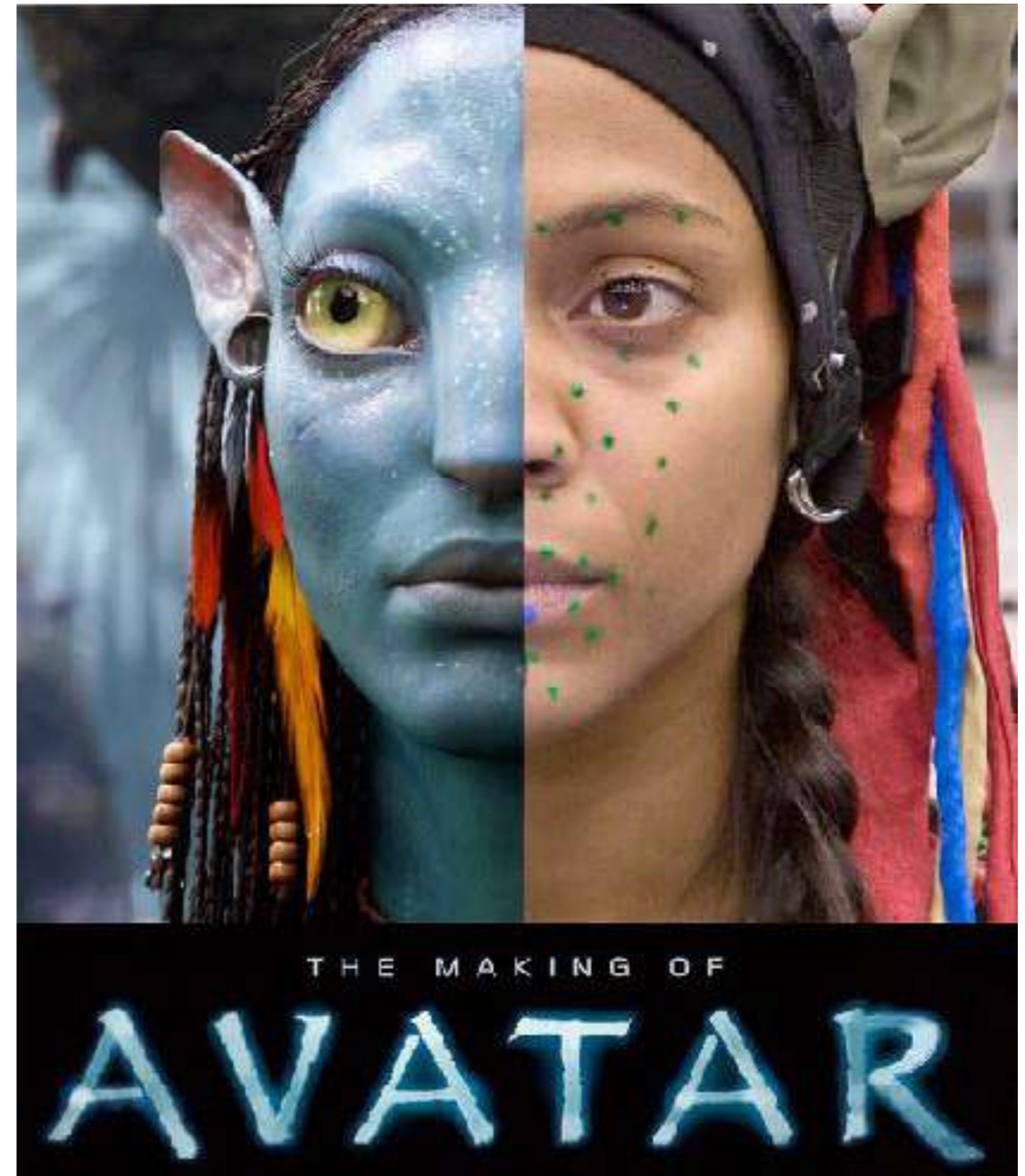
Vásárolok, tehát vagyok.
Tetszik / nem tetszik.

...és digitális média

Legyártott virtuális világ

- a valóság: manipulált (CGI), de szórakoztató (zsigeri / áltudományos)
- felületesség: benyomás kontra tények / érvek
- bizonytalanság: valóság és képzelet határa?
- hiszékenységek / cinizmus

új lehetőségeink...

Vallásszabadság, más vallásúak közelsége

A vallási sokféleség (pluralitás) pusztán ténye viszonylagossá teszi az értéküket (relativitás).

- Sok út van.
- Bármerre mehetünk.
- De merre menjünk?

...és régi korlátaink

Információ \neq megismerés

Szakirodalom: túl sok;
népszerű / tudományos;
elmélet / gyakorlat;
hivatalos / egyéni verzió

Találkozások: csak
szubjektív benyomások

Saját tapasztalat: csak
egy vallásról lehet

a civil vallásosság

Individualista: egyén vs. szervezett vallásosság

Spiritualista: egyéni vallási élmény vs. közösség, dogma...

Fogyasztói: az igaz, ami tetszik; ami tetszik, igaz...

Felületes: tények vs. legendák, babona...

Agnosztikus / szkeptikus: nem tudni, létezik-e / nincs igazság, legfeljebb igazságok; a lényeg a keresés...

Szinkretista: egyéni valláskoktól ebből, abból...

Relativista: leegyszerűsít a tolerancia nevében...

Elmélet és gyakorlat

Miről szól és hova vezet az új vallásszemlélet?

történelmi kérdés...

Vallástörténet

- keresztes hadjáratok
- boszorkányégetések
- vallásháborúk
- észak-ír válság
- iszlamista terror...

A vallás veszélyes?

...és aktuális logika

Megfigyelés: vallási ellentétre hivatkoznak

Következtetés: nincs béke a vallások közötti béke nélkül

Feladat: hangsúlyozzuk azt, ami közös, ne azt, ami elválaszt

Elvárás: nincs vita, kevesebb konfliktus, világbéke

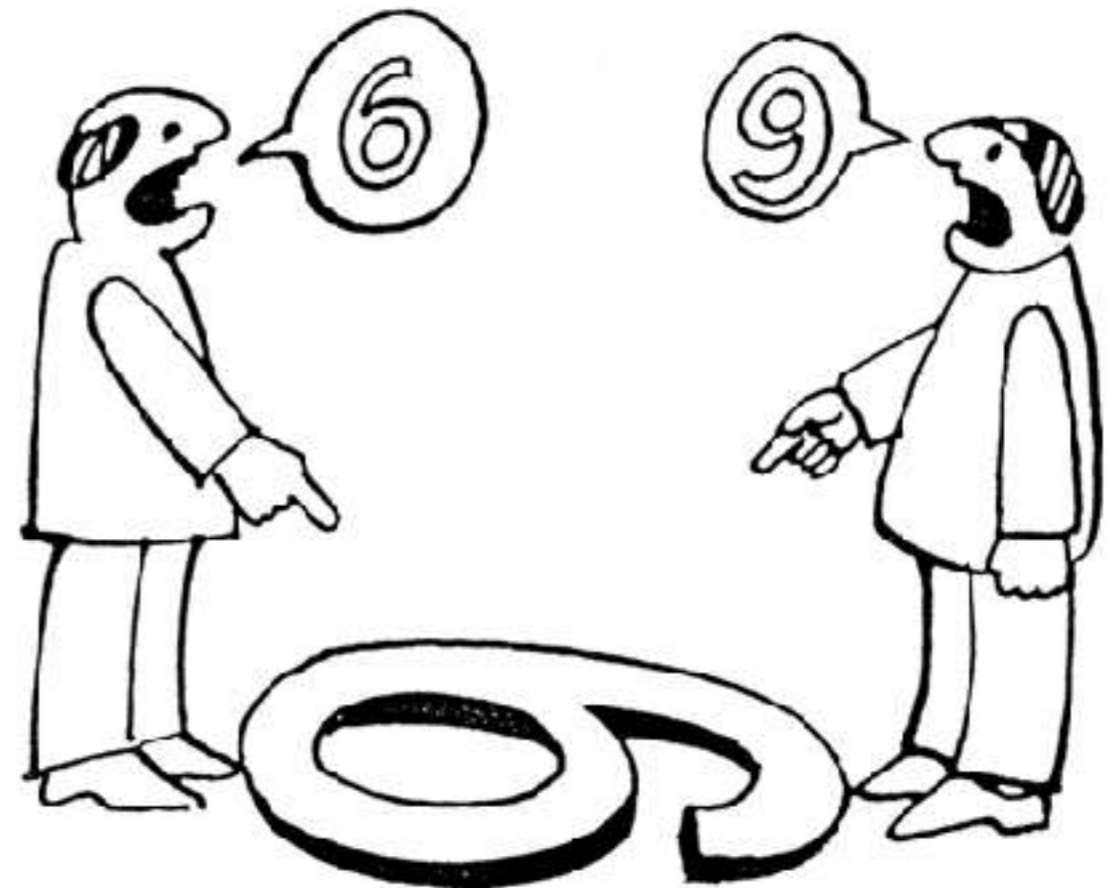

az eszme...

A vallások

- **istene** közös,
csak sok neve van
- **lényege** azonos,
- **célja** ugyanaz,
csak eltérő utakon.

A **különbségek** csak kulturálisak, formaiak, már nincs jelentőségük.

...a logikája...

Ha minden vallás
Istenhez visz, tkp.
mindenki üdvözülni:

- a misszió:
szükségtelen
- az áttérés:
érthetetlen
- a vita: kerülendő,
mert veszélyes.

...és következményei

A térítő vallásoknak

(buddhizmus, iszlám, kereszténység) nincs létjogosultságuk történelmi formájukban:

- ősi identitásuk
- hitelőkdeik áldozata
- az áttérők tanúsága

figyelman kívül hagyható.

az új relativisták...

Nincs ilyen vallás,
csak ilyen hozzáállású
emberek.

Nem akarják látni:

- a különbségeket és a kizárólagosságot
- a megtévesztést
- a hiteltelenséget.

- **Nem hiszik**, hogy a saját hitüknek jelentősége lenne mások számára és fordítva.
- **Nem törődnek** hittársaik áldozatával és a hitükre áttérők tanúságával.
- **Nem hagyják meg** a vallásokat annak, amik.

...és a tolerancia

Tolerancia = türelem

- feltétele: konfliktus
- lényege: önuralom
- tárgya: a másik ember, nem a nézetei

Intolerancia = türelmetlenség

- tárgya: a másik ember a nézetei miatt

A relativista **csak** relativistát tud tolerálni – azaz csak önmagát.

Ez új vallás(osság) **nem** semleges: minden mást kritizál, felületes és tisztetlen. Valójában növeli a feszültséget.

Ellenségszeretet kell!

Valójában a vallások

Mit vallanak maguk a vallások?

ugyanaz az istenük?

Ideál

- Minden vallás egyazon istenben hisz, csak másképp nevezi.

Valóság

- A vallások istenképe eltérő, egymást kizárja. Milyen ő? Hogyan viszonyul hozzánk / mi ő hozzá?

Példa

- ker. trinitás
- iszl. *tauhid*
- hin. *advaita/dvaita*
- bud. non-/politeizmus
- sinto *kamik*
- mor. Atya & Anya

ugyanaz a lényegük?

Ideál

- Minden vallás lényegében egy, nem zárják ki egymást.

Valóság

- A vallás lényege mindegyik számára más.

Példa

- zsid. *ha-b'rit*, *Tóra*
- ker. az evangélium
- iszl. *al-iszlám* (alávetés)
- bud. *bódhi* (felébredés)
- kín. *tao* (út)
- bah. *wahíd* (egység)

ugyanaz a céljuk?

Ideál

- A vallások csak különböző utak egyazon célhoz.

Valóság

- A vallások egészen más célokat igyekeznek elérni.

Példa

- zsid. eljövendő világ
- ker. üdvösség 3D
- iszl. *dzsanná* (a kert)
- mor. felmagasztosulás
- hin. *móksa* (szabadulás)
- bud. *nirvána* (kialvás)

a probléma...

Vallások

- metafizikai: anyagi lét, tudatlanság (gnózis), illúziók (indiai vallások)
- etikai: a parancsok nem ismerete vagy az engedetlenség; lesz számonkérés (közel-keleti vallások)

Kereszténység

- erkölcsi és metafizikai
- az öntörvényű ember elszakadt Istentől,
- alaptermészete megromlott, a világot is magával rántotta,
- lesz számonkérés.

...és a megoldás

Vallások

- tudatállapot változás (indiai vallások)
- isteni parancsok (judaizmus, iszlám)
- társadalomideológia (konfucianizmus)
- természetmisztika (sintó, tao, wicca)

Kereszténység

- az evangélium: mit tett Isten Krisztusban értünk
- bűnbocsánat, Isten kegyelméből, hit által, jótettekre
- átalakulás: szívünk, lényünk, világunk (3D)

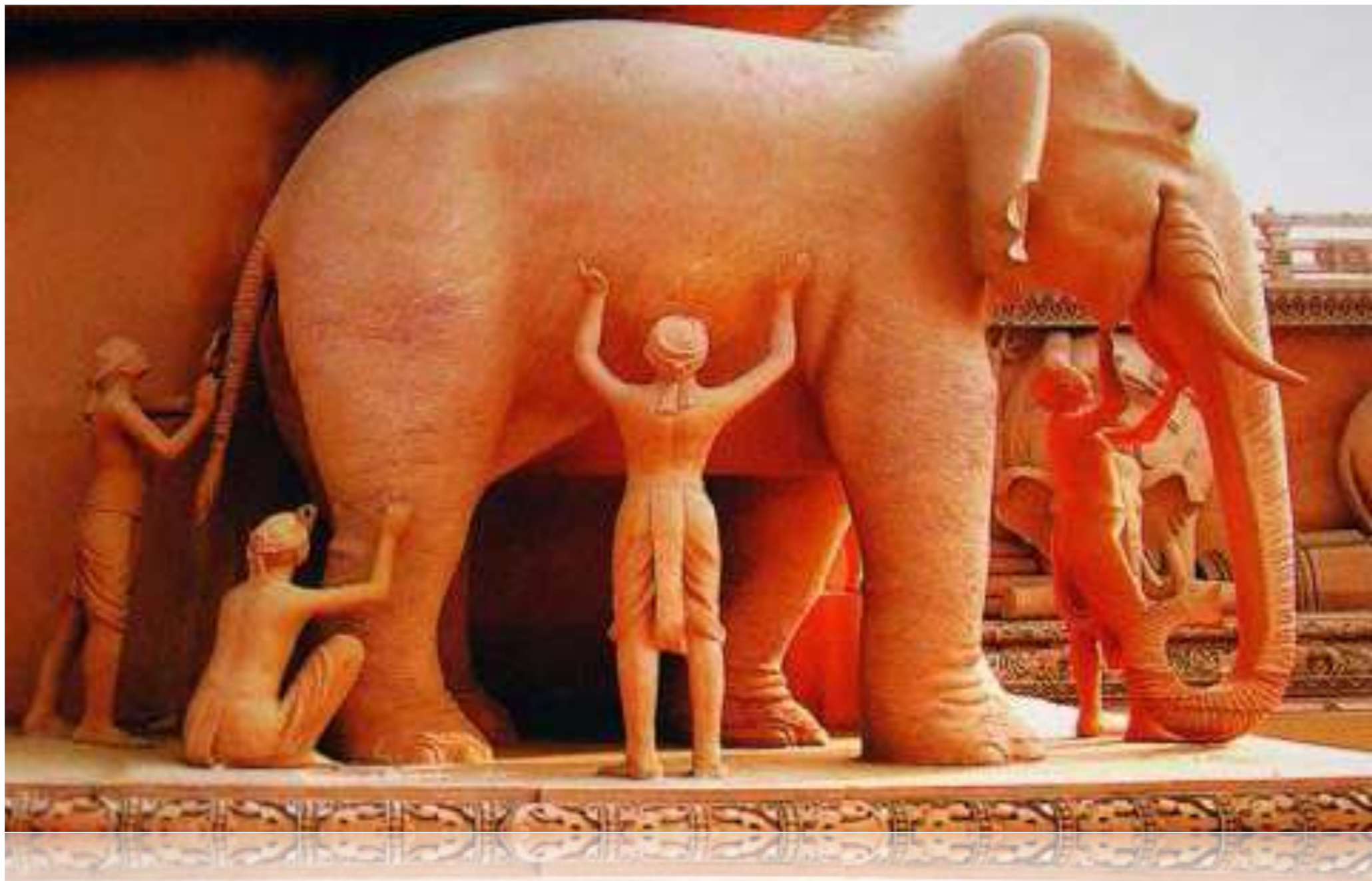
az igazság megnyilvánulása

Vallások

- a természet (sintó, taoizmus, wicca)
- módosult tudatállapot (indiai vallások)
- szent könyv (judaizmus, iszlám)
- abszolút vagy relatív

Kereszténység

- abszolút
- személyes: Jézus, a Krisztus

Az elefánt és a vakok

Egy hindu relativista példázat, buddhista eredete (*Tipitaka*, Títhha Szútra) és keresztény folytatása

KÉRDÉSEK

Miért hangzik jól, hogy minden vallás egy?

Miért nehéz kiállni amellett, hogy Krisztus az út, igazság és az élet?

Hogy tudsz rámutatni a felületességre és a tiszteletlenségre anélkül, hogy tiszteletlenné válj?

